

ע"פ 55034/05/15 - מדינת ישראל נגד שירלי בר,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליימ
ע"פ 55034-05-15 מדינת ישראל נ' בר 05 נובמבר 2015

בפני הרכב כבוד השופטים:
י' גריל, שופט בכיר (אב"ד)
כ' סעב, שופט
ש' ברלינר, שופט עמית
המערערת:

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה - פליי

נגד
המשיבה: שירלי בר, ע"י ב"כ עו"ד הגב' מירב כהן

בשם המערערת: עו"ד גב' הרטמן

בשם המשיבה: עו"ד הגב' מירב כהן

פסק דין

מבוא:

בפנינו ערעור המדינה על גזר דינו של בית משפט השלום בחיפה, (להלן - "בית משפט שלום"), אשר ניתן ע"י כב' סגנית הנשיא, השופטת אורית קנטור, ביום 14.04.15, בתיק פלילי 5504-08-14 שלפיו בית המשפט השלום לא הרשיע את המשיבה בביצוע עבירה של זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, והחליט להטיל על המשיבה של"צ בהיקף של 150 שעות.

הערעור מופנה כנגד החלטה זו והמדינה עותרת לקבלת הערעור והרשעת המשיבה בדין.

הנסיבות הצריכות לעניין:

נגד המשיבה, ילידת 1972, הוגש כתב אישום לבית משפט השלום הנכבד על כך שביום 28.05.13 מילאה המשיבה טופס הצהרת נכונות פרטים, בנוגע לקבלת היתר הבניה וביום 06.06.13 מילאה המשיבה טופס הצהרה, על מינוי המתלוננת כאחראית לביקורת הבניה הנ"ל. כל זאת ללא ידיעתה והסכמתה של המתלוננת וחתמה עליהם בשמה של המתלוננת ללא סמכות כדין, בכוונה לרמות ובאופן הנחזה כאילו מלאה אותם המתלוננת וחתמה עליהם כדין. לאחר מכן הגישה המשיבה את המסמכים המזויפים לוועדה.

המדינה ייחסה למשיבה עבירה של זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, לפי סעיף 418 של חוק העונשין, התשל"ז - 1977.

המשיבה הודתה בכתב האישום והופנתה לשרות המבחן לצורך קבלת תסקיר בטרם הרשעה על מנת שסוגיית אי ההרשעה תיבחן בין היתר, על ידי הגורם המקצועי שנתבקש להביא בפני בית המשפט השלום את עמדתו.

תסקיר שירות המבחן:

מעיון בתסקיר מיום 01.04.15 שהוגש לבית משפט השלום עולה, כי המשיבה, בת 42.5, גרושה, אם לשלוש, מתגוררת ביוקנעם עם בן זוגה ושלוש בנותיה ועובדת כמעצבת פנים, מזה 19 שנים.

המשיבה נעדרת הרשעות קודמות.

בהתייחסה לעבירה, היא לקחה אחריות על מעשיה, תוך, שחשה חרטה בגינם, מלווה בבושה. יחד עם זאת שירות המבחן התרשם כי המשיבה נוטה לחלוק את האחריות להתנהגותה עם גורמים חיצוניים, כגון: המתלוננת ולקוחותיה, המוזכרים בכתב האישום.

להערכת שירות המבחן, ברקע להתנהלותה הפסולה של המשיבה, לא עמדה הזדהות עם נורמות וערכים עברייניים, אלא עמדו גורמים רגשיים, כמו הקושי להפעיל שיקול דעת הולם במצבים עמוסים מבחינה רגשית ונטייה לרצות את האחר ולשאת חן בעיניו, תוך התעלמות מההשלכות והמחירים, הנגזרים מנטייה זו.

כמו כן, שירות המבחן התרשם מקווי אישיותה המגובשים, מיכולתה הטובה לתפקד באופן יציב וסתגלני במסגרות וכן לשמור על רצף תעסוקתי, מיכולת תקינה לוויסות דחפים ותוקפנות, מנטייה לקיים אורחות חיים תקינים ונורמטיביים, כפי שבא לידי ביטוי, בדרך כלל ומהעדרן של אינדיקציות לקיומם של יסודות התמכרותיים או למעורבותה בתת תרבות עבריינית.

על כן, התרשם שירות המבחן מרמת סיכון נמוכה להישנות עבירות דומות בעתיד, אשר עשויה להצטמצם עוד יותר, באמצעות ענישה קונקרטיה ומוחשית, אשר תחברה להשלכותיהם של מעשיה.

שירות המבחן סבור שאין להרשיע את המשיבה, לאור פגיעה אפשרית במישור התעסוקתי, ולנוכח נכונותה של המשיבה לשתף פעולה בביצוע עבודות של"צ.

על כן, שירות המבחן המליץ על הטלת ענישה גמולית - חינוכית, אשר תבוא לידי ביטוי בביצוע עבודות של"צ בהיקף של 180 שעות, תחת פיקוחו.

גזר דינו של בית משפט השלום:

בית משפט השלום החליט שלא להרשיע את המשיבה ונימק זאת בכך שהרשעה תפגע פגיעה בלתי מידתית בפרנסת המשיבה, באשר אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדיון לבין חומרת העבירה.

כמו כן, העבירה בגינה הורשעה המשיבה, הגם שאין להקל בה ראש, מאפשרת בנסיבות המקרה לוותר על הרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

לאחר אי הרשעת המשיבה, הטיל עליה בית משפט השלום צו של"צ בהיקף 150 שעות וציין כי חרג משעות השל"צ שהומלצו ע"י שירות המבחן בשים לב לפסק הדין בע"פ (מחוזי י-ם) 2305/08 **בר נחום נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 19.06.08), שעניינו דומה לענייננו ואף חמור ממנו.

על גזר דין זה הונח בפנינו ערעור המדינה.

טענות המערערת - המדינה:

ערעור המדינה התמקד בעניין ההימנעות מהרשעה. לטענת המערערת, טעה בית משפט קמא בכך שנמנע מלהרשיע את המשיבה.

לטענת המערערת, מעשיה של המשיבה חמורים וחומרתם הרבה טמונה אף בכך שהיא ביצעה את העבירה, תוך ניצול מעמדה כמעסיקתה לשעבר של המתלוננת, ותוך שהיא מנצלת ברגל גסה את נגישותה לפרטי המתלוננת.

ב"כ המדינה עמדה על כך, שיש להרשיע את המשיבה, וכי הכלל הוא שמשנקבעה אחריותו של אדם בפלילים - יש להרשיעו. לטעמה, עניינה של המשיבה אינו בא במניין המקרים החריגים ואינו מקיים את התנאים המצטברים שנקבעו בהלכת כתב.

כמו כן, המשיבה לא הביאה כל ראיה בדבר הנזק אשר ייגרם לה כתוצאה מהרשעתה בדיון. כאשר לטענת המערערת, המשיבה מעצבת פנים העוסקת בתחום באופן עצמאי ולכן לא ברור כיצד יהיה בהרשעתה כדי לפגוע פגיעה ממשית בפרנסתה, אף אם לא תוכל לגשת למכרזים מסוימים בעתיד.

עוד הוסיפה המערערת, כי אף אם ניתן לקבל את הקביעה שהרשעה עלולה לפגוע בעיסוקה של המשיבה, הרי שבכל מקרה לא מתקיים התנאי השני והמצטבר והוא שסוג העבירה ונסיבותיה מאפשר ויתור על הרשעה, מבלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים, כגון הרתעה אישית והרתעת הכלל.

לפיכך ביקשה המערערת להרשיע את המשיבה ולהחזיר עניינה להמשך דיון בפני בית משפט קמא.

כמו כן הגישה ב"כ המדינה פסיקה רלוונטית.

טענות ב"כ המשיבה:

הסנגורית ביקשה מבית המשפט לדחות את הערעור לגופו וגם בשל כך שכלל הוא אינו מתערב בממצאים שנקבעו ע"י בית משפט קמא לעניין הפגיעה הממשית במשיבה וגם לעניין חומרת העבירה.

הסנגורית עמדה על כך, שבית משפט השלום שקל את כל השיקולים הרלוונטיים לכן, לדעתה, לא נפלה כל טעות משפטית בגזר הדין. לטענתה, צדק בית משפט השלום משלא הרשיע את המשיבה זאת בשל הנזק שעלול להיגרם למשיבה עקב הרשעתה.

לטענתה, מפועלה של המשיבה בעבר וגם העובדה שהיום עודנה מתמודדת במכרז תלוי ועומד, שמדובר בפגיעה ממשית ובנזק שעלול להיגרם לה בהווה, וכך גם בעתיד.

כמו כן, טענה הסנגורית, שמדובר בעבירה שברף הנמוך של עבירות מרמה ושנסיבות ביצועה מלמדות על כך שהמשיבה פעלה בצורה חריגה, בשיקול דעת פזיז ולא מתוך רווח אישי. המשיבה הכתה על חטא, וסובלת סבל גדול מכל התהליך, מעבר לפגיעה הקרובה והממשית.

לטעמה, בית משפט השלום לא סטה מהמסגרת הנורמטיבית שנקבעה על ידי בית המשפט העליון בהקשר לסוגיית אי ההרשעה זאת משום שהמשיבה עומדת בכל הקריטריונים שנקבעו בהלכות אלו.

הסנגורית הפנתה לפסיקה רלוונטית לביסוס טענותיה וטענה כי פסק דינו של בית משפט השלום מנומק ומבוסס היטב ולא נפלה בו כל טעות מהותית שיש בה כדי להצדיק התערבותה של ערכאת הערעור.

לפיכך הסנגורית סבורה שיש להותיר את אי ההרשעה על כנה.

עד כאן תמצית טיעוניהם של ב"כ שני הצדדים וכעת נבחן את פסק הדין על פי ההלכה שהתגבשה לאורך שנים.

דין והכרעה:

לאחר שעיינו בגזר הדין, בתסקיר שירות המבחן, בנימוקי ערעור המדינה, תשובת הסנגורית לערעור, בחנו את טיעוני באי כוח שני הצדדים בפנינו, במסמכים שהוגשו לעיונו ובפסיקה הרלוונטית שהפנו אליה הצדדים ובפסיקה נוספת, הגענו למסקנה לפיה דין הערעור להידחות, וכי יש בנסיבות העניין כדי להשאיר את אי

ההרשעה בעבירה שיוחסה למשיבה בכתב האישום על כנה.

כידוע, הכלל הוא שמהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם. מבחן ללא הרשעה הינו חריג לכלל וראוי להטילו רק במקרים יוצאי דופן שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה - ראו לעניין זה ע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 21.08.97), שם נקבע:

"אכן, ענישתו של נאשם היא אינדיווידואלית, ובית-המשפט בוחן עניינו של כל נאשם ונאשם ואינו קובע את עונשו אך על-פי מהות העבירה. ואולם, מהותה של העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, ובעבירות שקורבן אינו הפרט אלא הציבור כולו אף הוקעת מעשי העבירה - בצירוף מדיניות ענישה אחידה ככל האפשר על יסוד שיקולים אלה - כל אלה משמשים כגורמים העלולים לגבור אף על שיקומו של הנאשם.

הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל".

לעניין חריג אי ההרשעה בדין הפלילי - ראו גם רע"פ 3852/14 **ורשואר נ' מדינת ישראל**, (ניתן ביום 18.8.14), שם פסקה 11.

הפסיקה קבעה כי הימנעות מהרשעה אפשרית **בהצטבר** שני גורמים:

ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים - ראו גם ע"פ 9150/08 **מדינת ישראל נ' איתמר ביטון** (ניתן ביום 23.7.09), רע"פ 5861/11 **יצחק דניאל נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 18.8.11) וע"פ 3877/11 **אייל רחמים נ' מדינת ישראל** (ניתן ביום 23.2.12).

עוד נקבע ברע"פ 11476/04 **מדינת ישראל נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ** (ניתן ביום 14.04.10) כי:

"בהתקיים אחריות פלילית, סטייה מחובת הרשעה וענישה היא, על כן, ענין חריג ביותר. ניתן לנקוט בה אך במצבים נדירים שבהם, באיזון שבין הצורך במימוש האינטרס הציבורי באכיפה מלאה של הדין, לבין המשקל הראוי שיש לתת לנסיבות האינדיבידואליות של הנאשם, גובר בבירור האינטרס האחרון. כאשר מתקיים חוסר איזון נוקב בין העניין שיש לציבור באכיפת הדין, לבין עוצמת הפגיעה העלולה להיגרם לנאשם מהרשעתו וענישתו, עשוי בית המשפט להשתמש בכלי הנדיר הנתון בידו ולהימנע מהרשעת הנאשם".

ממכלול השיקולים כפי שפורטו לעיל, מבלי להקל ראש עם חומרת העבירה שביצעה המשיבה, סבורנו, כי המקרה שבפנינו, הוא מקרה חריג בנסיבותיו אשר מצדיק את אימוץ המלצת שירות המבחן לפיה יש להימנע מהרשעת המשיבה ומהטבעת אות קלון של פליליות על עתידה.

יש בהרשעת המשיבה כדי לפגוע בה, הן בהווה והן בעתיד, פגיעה חמורה, לרבות הפגיעה הקונקרטית הצפויה בעיסוקה של המשיבה. על כן ועל רקע נסיבותיה האישיות של המשיבה, ונסיבות ביצוע העבירה שניתן לראותה, כמעידה חד פעמית ושלחלוטין איננה מאפיינת את אישיותה ופועלה של המשיבה, מאפשרות הימנעות מהרשעה, מבלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים.

בית משפט השלום לא טעה משהעדיף את שיקולי השיקום במקרה זה על השיקולים שבאינטרס הציבורי, שכן הרשעת המשיבה עלולה להביא "**לחוסר איזון**".

לא שוכנענו כי נקיטת עמדה זו ביחס למשיבה שבפנינו פוגעת בהרתעת הרבים, שכן כל מקרה צריך להיבחן לגופו, ואין באמור דבר המשדר מסר המפחית מחומרת המעשה, אותו ביצעה המשיבה.

אשר על כן אנו מחליטים לדחות את הערעור, ולהותיר את גזר דינו של בית משפט השלום על כנו, המשיבה תשלם את ביצוע השל"צ בהיקף של 150 שעות כפי שנגזר עליה על ידי בית משפט קמא.

ניתן היום, כ"ג חשוון תשע"ו, 05 נובמבר 2015, במעמד ב"כ המערערת וב"כ המשיבה.

ש' ברלינר, שופט

כ' סעב, שופט

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד]